

ROZNY (1427) *ai*

rozny (1426), **rozdny** (1); rozny : rozdny *LibLeg* (3:1).

rozny (1007), **roźny** (292), rozny *a. roźny* [z rękopisów i druków niestaranych] (128); rozny *BierEz* (5), *OpecŻyw*, *ForCnR*, *FalZioł* (10), *BielŻyw*, *GlabGad* (6), *MiechGlab* (4), *KłosAlg* (9), *RejPs*, *RejRozpr* (5), *HistAl* (2), *KromRozm I* (11), *KromRozm II* (7), *KromRozm III* (21), *BielKron* (5), *GliczKsiąż* (3), *LubPs* (5), *GroicPorz* (20), *KrowObr* (12), *RejWiz* (46), *Leop* (6), *OrzList*, *UstPraw*, *RejFig*, *RejZwierz* (6), *OrzRozm* (8), *BielKron* (17), *KochSat* (5), *KwiatKsiąż* (3), *OrzQuin* (17), *SarnUzn* (11), *SienLek* (9), *LeovPrzep*, *RejAp* (12), *GórnDworz* (30), *RejPos* (58), *RejPosWiecz3* (3), *BiałKat* (14), *GrzegŚm*, *KuczbKat* (11), *RejZwierz* (90), *BielSpr* (2), *WujJud* (42), *WujJudConf* (9), *RejPosRozpr* (2), *RejPosWstaw* (5), *BudBib* (13), *WierKróc*, *BudNT* (4), *StryjWjaz* (7), *PapPrPan* (2), *ModrzBaz* (55), *KochDryas* (2), *KochOdpr*, *Oczko* (37), *Calag* (2), *KochPs* (3), *KochMarsz* (2), *KochPhaen* (5), *KochSz* (2), *WisznTr* (2), *BielSen*, *KochPam*, *KochPieś* (2), *PudlFr* (3), *ArtKanc* (2), *GostGosp* (6), *GostGospSieb* (6), *Phil* (2), *GórnTroas*, *KochCz*, *KochPij*, *OrzJan* (5), *RybGęśli* (3), *JanNkar* (27), *JanNkarKoch* (3), *SarnStat* (51), *SiebRozmyśl* (2), *WitosłLut*, *GrabPospR* (14), *KlonKr* (2), *KmitaSpit* (5), *PowodPr* (8); różny *BiałKaz*, *CzechEp* (21), *ReszHoz* (3), *ReszPrz* (14), *WerGość*, *WerKaz*, *BielRozm*, *GórnRozm* (12), *KmitaPsal*, *GrabowSet* (12), *WujNT* (72), *SkarKaz* (47), *VotSzl*, *CzahTr*, *SkarKazSej* (14), *SapEpit*, *KlonWor* (5), *SzarzRyt*; rozny : różny *MurzNT* (2:3), *MurzOrt* (3:2), *BibRadz* (13:3), *GrzegRóżn* (12:5), *Mącz* (32:5), *Prot* (4:1), *CzechRozm* (31:10), *SkarJedn* (29:5), *SkarŻyw* (31:3), *StryjKron* (10:18), *NiemObr* (5:19), *KochFr* (1:2), *KochWr* (2:2), *ZawJeft* (3:1), *LatHar* (2:2), *KołakCath* (1:1), *WysKaz* (1:1).

-ó- (237), -o- (14); -o- *MurzNT* (5); -ó- : -o- *MurzOrt* (3:2), *Mącz* (31:6), *SarnStat* (50:1).

comp różniejszy [zwykle z neutralizacją funkcji porównawczej] (13).

sg m N różny, różniejszy (151). $\diamond$ *G* różnego (19); -ého (2), -(e)go (17). $\diamond$ *A* różnego (5), różny, różniejszy (18); -ého (1), -(e)go (4). $\diamond$ *I* różnym (24). $\diamond$ *L* różnym (1). $\diamond$ *f N* różną, różniejszą (79), różn(a) (7). $\diamond$ *G* różnej (46), różny (1) *CzahTr*; -éj (2), -(e)j (44). $\diamond$ *D* różn(e)j (3). $\diamond$ *A* różną (29). $\diamond$ *I* różną (4). $\diamond$ *L* różn(e)j (1). $\diamond$ *n N* różné (59), różno (1); ~(attrib) -é (28); ~(praed) -é [z podmiotem *sb n*] (31), -o [z podmiotem „to”] (1) *RejAp*; ~-é (9), -(e) (50). $\diamond$ *G* różnego (47); -ého (4), -ego (1) *MurzNT*, -(e)go (42). $\diamond$ *D* różn(e)mu (3); -ęmu (1), -(e)mu (2). $\diamond$ *A* różne (22), różno (1) *GosłCast* 35; -é (3), -(e) (17). $\diamond$ *I* różnym (8). $\diamond$ *L* różnym (7). $\diamond$ *pl N m pers* różni (101), różn(e) (1) *WisznTr* 5. *m an* różni [cum *N pl: ptacy, psi*] (2). *subst m* różné, różniejszé (151), różni (1) *GliczKsiąż* G8; -é (17), -(e) (134). *f* różné (127), różny (1); ~(attrib) -é (82); ~(praed) -é (45), -y (1) *ZapKościer*; ~-é (20), -e (2), -(e) (105); -e *Oczko*; -é : e *SarnStat* (4:1). $\diamond$ *G* różnych, różniejszych (185). $\diamond$ *D* różnym (15), różném (1) *Oczko*. $\diamond$ *A m pers* różnych (8) [w tym: cum *nm dwu, trzech* (7)], różné (6) *KromRozm III*, *RejWiz*, *RejZwierz*, *RejPos*, *BiałKat*, *ModrzBaz*; -é (1), -(e) (5). *subst m i n* różné (108); -é (16), -e (1), -(e) (91); -é : -e *Oczko* (1:1). *f* różné (45), różny (1) *LibLeg*; -é (18), -(e) (27). $\diamond$ *I m* różnemi (26) *RejJóz*, *RejWiz*, *RejZwierz* (6), *ModrzBaz*, *SkarJedn* (2), *Oczko*, *SkarŻyw*, *ArtKanc*, *KochWr*, *PapPrUp*, *ZawJeft*, *ActReg* (3), *OrzJan*, *JanNkar*, *SarnStat*, *SiebRozmyśl*, *GosłCast*, *SkarKazSej* (2), różnymi (9) *KromRozm I*, *Leop*, *OrzQuin*, *WujJud*, *StryjKron* (3), *GrabowSet* (2); -émi (9), -(e)mi (17). *f* różnemi (9) *BielKron*, *RejZwierz*, *KochMarsz*, *Oczko*, *GórnRozm*, *ActReg*, *JanNkar*, *GosłCast* (2), różnymi (4)

MiechGlab, KromRozm III, SienLek, GrabPospR; -émi (4), -emi (1) Oczko, -(e)mi (4). n różn(e)mi (3) GroicPorz, RejZwierc, SkarJedn, różnymi (3) LubPs, StryjKron (2). ◇ L różnych (84). ◇ [skostn sg n D a. L po różnu.]

Sł stp: rozndny, rozny, Cn: rozny, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Różniący się, nie taki sam, odmienny, niepodobny (dotyczy cech, odpowiada na pytanie: jaki?); diversus HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; dissimilis Mącz, Modrz, Calag, Calep, Cn; dispar HistAl, Calep, Cn; differens Mącz, Cn; distinctus, secundus PolAnt; alienus, dissidens Mącz; adversus, disiunctus, varius Modrz; absimilis, impar, inaequalis Calep; disparilis Cn (787) :*

A. Porównywane są dwa obiekty lub więcej określonej ilości: każdy inny (604) : Differre, Roznym być. Mącz 123b; Diversior, Różnieyfzy/ dáleko ynfy Mącz 488a, 123b [2 r.], 394a; Calep 331a, 333a.

Bez comparandum (226):

~Obiekty wzajemnie porównywane wyrażone są jedną łączną formą [w tym: w pl (130), w sg (40); oba obiekty porównywane wymienione są dodatkowo jako połączenie współrzędne typu: kto i kto, jaki i jaki itp., też kto z kim (78)] (170): Ty lubiśz mieścá chłodzące/ Iáľkoľká zásię gorące. A gdzie rozne obyczáie/ Przyiaźń się tám nie nádaie BierEz O3; BartBydg 43b; na ten czas póspolicie rozne bliźnięta bywaią, Otrok y famicza FalZioľ V 31, IV 21a, 24c; GlabGad C3v, H7; MiechGlab 52; KłosAlg A2v; oczy iego iáko gwiazdy iáľnące/ ále bárwą rozną fwiejące/ iedno czarne/ drugie żółte fie vkázowáło HistAl A6v; KromRozm I M3v, M4v; MurzNT 101 marg; KromRozm II rv; KromRozm III I, Iv; GliczKsiąż Ev; Też thu iefzcze káždy obaczy [...] iáko rozne zapłáty wiernym y niewiernym zoftáwione. LubPs B4; Tym perfonam dwoiákiem [tj. biskupom i króľom]/ Pan Bog w Zborze swoim daľ rozną moc ku rządzeniu y obronie koľcióľá swego świętego GroicPorz a2; KrowObr 227; Boć y kámięń y drewno gdy ie pozłóćimy/ Póspolicie śľáchetnym káźde názwieimy. Ale rozne przezwiľko á rozna iftotá RejWiz 101; gdzye ty dwie rozne duľze ľiędą/ Wierz mi rozne rozmyľły teź w obudwu będą. RejWiz 121, 102v, 120v, 121, 121v, 140, Dd2; Nie będąiefz mieć w worku rozney wagi/ więthľfá ábo mnieyfľá Leop Deut 25/13; RejFig A4v; Bydľęciá roznego rodzáiu z drugim zľączaniem ľpolnem dla płodu/ mieźcáć nie będąiefz BibRadz Lev 19/19, Gen 40/5; BielKron 306; GrzegRóżn L, L2v, M3; KochSat B4; Mącz 379c, 416b; OrzQuin K4v marg, V3v; páthrzay w Kriřtuřie Pánie náľzym dwie náturze rozne/ to Bog/ to człowiek/ then ie/ ľpi/ mowi/ płáćze: ten nie ie/ nie ľpi/ iefth bez boleści. SarnUzn E5; Nic nie máiac względu [...] ná tho że ieden iefť Grek á drugi iefť Polak: [...] rozni ľą/ ich ľpráwy rozne/ vrzędy rozne SarnUzn E5 [4 r.]; Tu iuź Apořtoľ dzieli wierne od niewiernych/ á iáko rozna będzie pomřta y zapłátá ich. RejAp CC3; Trzęľáwicá á Trząścá/ rozne choroby ľą. SienLek 142 marg, 142; RejAp 124; Iákom żywá/ od iedney máthki roznieyfľyżych řynow nie widziáľá. Ieden głowy niema/ á drugi wřzák wiecie częgo. GórnDworz Q4v, Mm3v [2 r.]; iáko to ľą rzeczy rozne ieść ciáło Pána Kryřtuřowe/ ábo pożywáć ciáľá Pána Kryřtuřowego RejPos 88v, 88v marg, 207v, 330; RejPosWiecz³ 99; BiaľKat 296, 316; KuczbKat 80, 365; Skápiec á márnotrátcá máľo rozni. RejZwierc 104v marg; ZYczľiwość zazdrość rozne to ľą ciotki/ Drapią fie záwždy iáko Márcá kotki. RejZwierc 224, B, 91v [2 r.], 122, Bbb2; Epiphánius pięć roznych řtanow miedzy řľugámi koľcielnymi wzmiáńkę czyni: káplánow áľbo presbiterow/ Diakonow/ Subdiakonow/ Lektorá y Proboľzczá. WujJud 142v, 33, 79v, 103; RejPosWstaw [1432]v; BudBib b2v, b4; StryjWjaz A3v; ten zás mowi/ odchľáni á on

przepásći/ w czym też niemálz różności/ chociaż fłowá rozne fą. *CzechRozm* 128, 149v, 216, 253v; *ModrzBaz* 1v, 4v, 100, 103; *SkarJedn* 18; Pod Seną [...] dwie źródle zaráz wypadáią: [...] trzy różné wody/ iedná krulzcu siárczáného/ druga miedziáného/ trzecia żelázného *Oczko* 4; Iézióro iedno czwór różny [tj. cztery różné] pożytek przez rok dáie. *Oczko* [41]v, 4, 25v; Napiersńnik z tablicą drogą/ w ktorey było dwánaście roznych farb *SkarŻyw* 491; Mniemáią głupcy/ áby fukniá/ y bárwá/ y rozne obrządki słuźby Bożey/ rozną wiárę czyniły. *SkarŻyw* 538, 298 *marg*, 473, 491, 537 [2 r.], 538 [3 r.]; *CzechEp* 89 *marg*; gdyż to być Bogiem przez fię: á być BOgiem z Bogá/ rozne rzeczy fą. *NiemObr* 133, 22; bo też z drugiey ftrony Krol [szachowy] czárney bárwy fżuka fobie żony. Więc rozny pędem bieżą ku krełowi *KochSz C*; *GórnDworz* D2v; *KochWr* 22; Hybris – W poli dziki, z roznych rodzi czow [!] vrodzoni *Calep* 492b; Krzeft Ianow á Chriftułow różny. *WujNT* 9, 306, 593 *marg*, 1. *Cor* 14/7, s. 662; *WysKaz* 44; *JanNKar* C3v; A nie wádźiłoby przedsię *ad differentiam* iedného [e] od drugiego różnémi kréfkámi znaczyć *JanNKar* E4, Gv; *JanNKarKoch* D4v [2 r.]; Wziąłem Lutnią [...]/ Y ná fżeść roznych głóśow náwiázálem ftrony. *WitosłLut* A2v; Abram [...] miał [...] dwu roznych fynow/ iednego z Agár niewolnice/ Izmáelá/ drugiego z wolney Sary Izááká *PowodPr* 13; *SkarKaz* Ooooa, 312b, Oooob, Oooo3a; Pánu służyć á Bogu/ fą to różné rzeczy. *GosłCast* 17; *SkarKazSej* 679a *marg*. Cf »rozne mianowanie«, »od siebie rozni«.

Z elipsą comparandum (56): *BierEz* O3; *RejKup* n2v; *KromRozm I* F4v; *MurzNT* 173v; *Leop Ier* 23/10; ábyś opowiedział niektorym żeby różney nauki nie vczyli. *BibRadz* 1. *Tim* 1/3; *BielKron* 159v; *GrzegRóżn* N4; ktore [pochlebstwo]/ iako źwierciadło fałźiwe/ Rozną twarz twych poftępkow tobie ukazuie/ Nie tak iako ie człowiek fstateczny przyjmuie. *KochSat* C; Abesse a sententia alicuius, Roznego mniemánia być. *Mącz* 429b; Bo náłz Kátholik láie ludźiem różney wiáry *Prot* D, D2; co tu pan Boiánowfki powiedział/ iákoby toż wfzytko/ co fie dworzáninowi náznaczyło/ białeygłowie też zyść fie miáło/ iam ieft w tym roznego mnimánia *GórnDworz* V7; *BiałKat* 8v, 316; *KuczbKat* 125, 330; *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* 143v; *BudNT* Hh6v; *ModrzBaz* 3v, 105v; *SkarJedn* 209, 341, 370, 371; *Oczko* 2; Niektorzy znich [...] ná rolách y ogrodách y puftyniách/ ludzi fię roznego życia ftrzegąc/ miefzkáią *SkarŻyw* 362, 538; *CzechEp* 13, 35, 110; *NiemObr* 13, 56; Krol s pánią [w szachach] bierze w poľrzodku dwie poli/ On rozną bárwę/ á tá fwoię woli. *KochSz* A3; Bywáli y Pánowie Rádni práwie święci/ Ktorzy Rzeczpořpolitą mieli ná pámięci. [...] Roznieyfzych obyczáiw fą dziś fynaczkowie *BielSen* 18; *ZawJeft* 38; *ActReg* 43; Heterogenius – Roznego rodzaiu, Quod est alterius generis *Calep* 480b; *OrzJan* 93; *RybGęśli* B4, C2v; *WujNT przedm* 18 [2 r.], 23 [2 r.], 28, 1. *Cor* 15 *arg*; *JanNKar* D, Dv; *SarnStat* 115, 328, 963, 1264; *PowodPr* 39; choć w nim [groszu rzymskim] rozne śrebro y robotá, Zda fię że z náłzym wyfzedł z pod iednego młotá. *CiekPotr*)(2v.~

Formy comparandum:

~rozny kogo, czego (4): *MetrKor* 38/503; Toć też y tu infzy ieft fundáment wyftáwiony/ ná tym tám fynodzie y bárzo różny y dáleki X*(iędza)* K*(anonika)* y Athánázego fundámentu. *CzechEp* 229; POniżey Kozorożcá różna piérwfzych rybá: (Południá zowiá) fkláda wzrok ná Wielorybá. *KochPhaen* 15; Y Ian Olbrácht [...] niemógł tego do skutku fwęgo przywięść/ co był mądrze poftánowił. Boleřlaw tákże [...] króleřstwo drzewiěy vtrácił/ niżeli fwéy zbytniěy chćiwořci mógl miárę náleść. Ale wálzá

kró(lewska) M(iłość) iáko z ftrony osób/ ták y z ftrony tych rzeczy obudwu różnym dáleko byđz raczyfz. *OrzJan* 93.

rozny od kogo, od czego (315): Ieřt teź drugie Simphicum rozne od tego pirwżezgo *FalZioł* I 140d; *BielŻyw nlb* 6; *KłosAlg* A2v; *LibLeg* 11/181, 186, 35/7; *SeklKat* Y3 [2 r.]; *RejKup* Ee; *KromRozm I* K2v; To słowo/ Rabboni od Rabbi nie ieřt roźné ilé się znaczenia dotycze *MurzNT* 91 marg, Bv, 101 marg; *MurzOrt* B, Bv, B3; *KromRozm II* a3, gv, t3; *KromRozm III* I, K7v, Ov, O7; *BielKom* B3; *DiarDop* 101 [2 r.]; *LubPs* T; *KrowObr* B, 93, 113v, 187v [2 r.], 205v, 218v; iź rozum řpołu z duřą rozny ieřt od ciála *RejWiz* 119v, 9v, 115, 121, 144v, 148; *RejZwierz* 133; *BibRadz* *3v, *Dan* 7/7, 8, 19; Iáko Krol od pořpolitego człowieká rozny ieřth/ ták teź bogáctwo iego od bogáctwá pořpolitego rozne być ma *OrzRozm* N2, N2, C3, I3, L2v, L3, O3v; *BielKron* 283, 285, 452; *GrzegRóżn* D [2 r.], F2; *KwiatKsiąź* Gv, O3; *Mącz* 236b, 394a [3 r.], 430a; *OrzQuin* B, P, Pv [2 r.], T3v, Aa4v; *RejAp* 84v, 110; *GórnDworz* Bv, C4v, D, H6v, K5 (13); Iź kroleřtwa Pána Kriřtuřowe rozne ieřt od kroleřtwá řwiátá tego. *RejPos* 312v marg, 31v, 87v, 104v, [105], 116 (23); *BiałKat* 71, 328; *GrzegŚm* 67; *KuczbKat* 95, 430; *BiałKat* b2v; *RejZwierz* 14v, 18, 132v, 144v, 156 [2 r.] (11); *BudBib* cv; Pořt od miernořci rozny. *WujJud* Nnv, 9v, 78v, 118v, 155, 167, 226v, Mm4v; *RejPosRozpr* c2v; *RejPosWstaw* [1434]v [2 r.]; Tedy żádałem prawdy o czwartem zwierzu/ ktory był rozny od wřzech innych/ y bárzo řtrařny *BudBib* *Dan* 7/19, *Dan* 7/7, 23, 24, Hh6v; *CzechRozm* 2, 12v, 17, 23v, 97v [3 r.] (14); Káźdy baczyć moźe że żywot kmieczy nie ieřt od niewolniczeźo rozny *ModrzBaz* 124, 29v, 74, 89 [2 r.], 102, 132 [2 r.], 140; *SkarJedn* A8, 74, 154, 237, 285, D5v; *KochOdpr* Bv; wzrořt/ korzeń/ liřt/ łodygá/ kwiát/ źiarnko/ iedno od drugieźo różné. *Oczko* 4, 3, 10, [43]v; Arryanowie nic nie řą od pogáńřtwá roźni *SkarŻyw* 57, 13, 299 [2 r.], 337 marg, 399 [2 r.], 456; *CzechEp* 67, 227, 361, 380; *NiemObr* 8, 77, 88, 122, 126 (9); *KochFr* 91; *WerGořc* 243; *GórnRozm* G2 marg; *KochWr* 39; *ZawJeřt* 24; *ActReg* 127; *Phil* R; *KochPij* Cv; *GrabowSet* F3; *OrzJan* 44, 55, 123; *LatHar* 508; *KořakCath* C3; Lecz y řámá Ewángelia iego [Jana] bárzo ieřt roźna od innych. *WujNT* 300, 13 marg, 84, 126, 147, 364 (12); A im dářszy ktory ięzyk od Lácińřkięgo iáko źródłá řwego, od ktoreźo pořzedł, tym y grubřszy y roźnieyřszy od niego byđz muři *JanNKar* C3v, C3, C4, C4v [3 r.], D [3 r.], Dv [3 r.]; *JanNKarKoch* Ev; *SarnStat* 567, 828, 1020; *PowodPr* 40, 66; Iáko gwiazdá od gwiazdy roźna: ták bęđzie ná zmartwychwřtanie. *SkarKaz* 549b, 156a, 158a, 275b, 310b, 421a (22); O Różni od wysřzych Bogów/ my nizřszy bogowie *GosřCast* 13; řą czářy iedne rozne od drugich *SkarKazSej* 701b, 698a; *KlonWor* 69. Cf *Zwrot*.

~~*Porównywane są obiekty nierównorzędne* (43): ták iź ieřli Ray gđzie ná źiemi ieřt/ tedy tám [u *samojedzi indyjskiej*] muři być/ ácz rozny lud od mieyřcá. *BielKron* 445; ktorzy [řwięci królowie] Ořtarze/ y mieyřcá rozne od powřzechney á iednořtáyney chwały Boźey [...] borzyli *WujJud* b2v; A máło řwym pořępkem od řwych řpraw řą roźni. *WierKróc* B; *WysKaz* 4; Lecz ty niémařz przyczyny řrařowác řie proźno/ Gdy widzę twé potomřtwa od tákich řpraw roźno. *GosřCast* 35.

W comparatum cecha lub działanie, w comparandum inny nosiciel cechy lub inny podmiot działający (38): Ięzyk teź ich [Mongóřów] tak rozny od Tatarow iako Pořłki od Czechow/ albo Hiřpanřki od Włochow. *MiechGlab* 65; *KromRozm I* G; *KromRozm III* E4v; *KrowObr* 35v; Ale wđdy od dobrych zli řą rozney nádzyeie *RejWiz* 102v; *BibRadz* *Sap* 2/15; *GrzegRóżn* E4, L, N4; *OrzQuin* L; *RejAp* 40, 40v, 59v, 124, Ee4v; kthory [człowiek] ieřt rozneźo przyrodzenia od Anyořá złęgo/ y od Anyořá dobreźo

RejPos 164, 4v, 213, 337v; *RejZwierc* 52; *BudBib Sap* 2/15; A coż roznego od tego zwierzęciá czynią oni/ ktorzi [...] *ModrzBaz* 52v; Znam cię/ o zacny Krolu/ choćś bez korony/ Ani w rozny od infzych vbior oblecżony *KochDryas* A2; *Oczko* 8v; *SkarŻyw* 13, 80, 150, 388; *StryjKron* A; tedy y ten [*Jan*]/ trzem pierwfzym [*ewangelistom*] ni wczym nie był [...] odporny: áni co roznego od nich piłał *CzechEp* 303, 228, 306; *KochPhaen* 23; *JanNKar* A3v; tym wiárá náłzá od nich [*Turków*] różna *SkarKaz* 276a, 606a, 608b; Bo w nim rozne od mátki obyczáie czuię. *PudłDydo* Bv.

W comparatum nosiciel cechy lub podmiot działający, w comparandum cecha lub działanie innego podmiotu (2): Lepiey lie o to ftáraymy/ ábyłmy w niczym rozni nie byli od onego pirwfzego á prawdziwego Apoftolſkiego Koſcioła *RejPosWstaw* [1434]v; Co fię y ftąd pokazuie/ iż [*zborny greckie, ruskie, afrykańskie itd.*] w wielkiej częſci/ wyznánia y nabożeńſtwa/ od rzymſkiego różni ſá. *NiemObr* 59.~~

rozny komu, czemu (4): MOſkwá/ ieſt Lud w obyczáiu innemu Narodu rozny y przeciwny *BielSpr* 66; *WujJud* 42v; *CzechRozm* 138v; *ReszPrz* 55.

rozny nad kogo [= większy, wyróżniający się dodatnio] (2): *KrowObr* 164; Rozny dowcip nád infze ludzi temu dano *PaprPan* M4.

rozny z kim, z czym (10): *RejZwierc* 79; ogień iż ieſt rozny z wietrznoſciá/ łączá ſwá wilgoſć miedzy ſobá *SienLek* Vuu; Iudaſz s Piotrem iáko rozni byli/ choćy obá zgrzeſzyli. *RejPos* [290] marg; A dáleko rozny ieſt náłz piątek z niedzielá. *RejZwierc* 240v, B2, 218, 240v; *Oczko* 3v.

~~*W comparatum działanie, w comparandum inny nosiciel cechy lub inny podmiot działający* (2): Gdyż ſtyłzyſz iáko rozne będye prowadzenie thwoye do grobu twoiego z onym nędznym Lázárzem/ to ieſt/ z wiernym á niewinnym człowiekiem. *RejPos* 164v; Rozne obyczáie krolow zyemſkich s krolom niebyeſkim. *RejPos* 248.~~

rozny niż(li) kto, co (9): *LubPs* Z3; Ale naypoſpolitſza trefnoſć tá ieſt/ kiedy człowiek ná ſwe ſłowá/ dáleko rozná powieſć ſtyłzy/ niż tá kthorey czekał *Górndworz* P7v; *RejPos* 120v; *ModrzBaz* 66v; *SkarKazSej* 684b.

~~*W comparatum działanie, w comparandum inny nosiciel cechy lub inny podmiot działający* (3): *FalZioł* I 127d; rozna wdzięcznoſć y rozne vważenie obyczáiov v ludzi poczciwých będye iednego niż drugiego. *RejZwierc* 7v; Rozny ſpoſob obieránia y pánowánia Krolow Polſkich/ niżli niektorych infzych narodow. *ModrzBaz* 15.~~

Formy tertium comparationis (113):

~*rozny z strony czego* (1): *OrzJan* 93 cf *rozny kogo, czego*.

rozny względem czego (1): káždy łácnó baczyć może, że żadného ięzyká niemáſz, kteryby niemiał mieć literę włáfná w ſwéy mowie różná od Láćinſkich względem tonu. *JanNKar* Dv.

rozny czym (73): *MurzNT* 101; *MurzOrt* B, Bv, B3; *RejWiz* 148; *RejZwierc* 79; *GrzegRóżn* N4; *Mącz* 379c; Bo ieſli czym innym/ tedy tym iednym/ Król od Tyranná bárzo różnym ieſt: iż Tyran bierze/ á Król dáie. *OrzQuin* B; *Górndworz* K5, O6v; *RejPos* 271, 337, 337v; *BiałKat* b2v; bo gwiazdá od gwiazdy rozna ieſt iáłnoſciá *KuczbKat* 95, 330; *RejZwierc* 14v, 18; *WujJud* 130, 226v; *WierKróc* B; *StryjWjaz* A3v; *CzechRozm* 97v [3 r.], 98v; wſzytcy [*ludzie*] od niemych zwierząt rozumem y wolá ſá rozni. *ModrzBaz* 89, 89, 132; Co ieſt odſzczepieńſtwo/ á czym rozne od Heretyctwá. *SkarJedn*

A8, 74, 154, 237, 286, D5v; *SkarŻyw* 80, 337, 399; *CzechEp* 178; obaczy to káždy/ iż łzalony od pijánego ni czym nie iełt rozny *WerGośc* 243; *KochPij* Cv; *OrzJan* 44, 55; *LatHar* 508; *WujNT* 84; *JanNKar* C4v; *SarnStat* *4; *SkarKaz* 156a, 158a, 276a, 310b, 484a (22); A rząd nie ná tym iełt/ gdy wżyłcy rowni y iednacy: ále gdy od siebie mieyłcy różni *SkarKazSej* 690b, 679a *marg*, 698a.

rozny w czym (38): *FalZioł* I 79d, IV 24c; *MiechGlab* 52; *LibLeg* 11/181; Powiedz mi/ wtzym iełtheście rozni od Pogánow? *KrowObr* 113v; *BibRadz* I 451a *marg*; *OrzRozm* O3v; iż łą trzy miedzy łobą w náturze różni/ Bóg Oćiec/ Bóg Syn/ Bóg Duch S. *OrzQuin* V3v, Aa4v; *Prot* Cv; w połtháwie/ w łłowiech/ w połstępkach/ práwie ma być białagłowá od męłzczyzny rozna *GórnDworz* V7v, C4v, I5, V6, Kk; *RejPos* [105], 116, 120v, 150v, 225v; *RejPosWiecz*³ 99; *BiałKat* 71 *marg*, 316; *RejZwierc* B2, 145v; *BielSpr* 66; y fáłzywe Proroki/ y te ktorzy w náuce od was rozni łą do Zboru wáłzego gromáđicie *WujJud* 118v; *RejPosWstaw* [1434]v [2 r.]; *CzechRozm* 2, 239, 253v; *SkarJedn* 285; *NiemObr* 59; *WujNT* 364, 1.Cor 15/41; *SarnStat* 567, 828.~

N sg w funkcji orzecznika: »rozna« (1): Czo fię wam zda czo flyłycze [...] Rozna to od onych drugich *RejKup* Ee.

Z przysłówkiem stopnia [w tym: *daleko* (a. *z daleka*) (48), *barzo* (21), *mało* (a. *maluczko*) (19), *nie do końca* (1), *troszeczkę* (1)] (90): *FalZioł* I 79d; *KłosAlg* A2v; *MurzNT* 173v; dź [...] Od ć łpuncem mało różné/ iedno iż niemowiemy/ icie/ ale idzie/ iećie ale iedzie rć. *MurzOrt* Bv; *LubPs* T, Z3; *RejWiz* 9v, 144v; *RejZwierc* 133; ktore obyczáie y Práwá [czeskie]/ od náłzych Praw y obyczáiw Polłkich łą bárzo rozne *OrzRozm* L3, C3; *BielKron* 452; *GrzegRóżn* N4; Y aczłkolwiek ten to Domicianus był łynem Vefpalianułowym/ á Titułow młodzy brat: á wżakółz od obudwu daleko był rozny *KwiatKsiąz* Gv, O3; *Mqcz* 236b, 276d, 379c, 430a, 487d; *OrzQuin* B, Y4; Oto flyłzyłz iż odpoczywáią w rádołciach á w rołkołzach łwoich. Daleko to rozno od onych [...] ktorzy krziczą á wrzełzczą [...] w ogniu łiárkowym *RejAp* 124, 110, 124; *GórnDworz* Bv, H6v, O6v, P5v, P7v (8); iż to maia poznáć iáki to był Krol [...]. Bo dáleko rozny od mnimánia náłzego *RejPos* 4v, 104v, [105], 116, 120v, 178v (14); *BiałKat* 316 [2 r.]; Ano rozum s chytrołciá rozny iełt z dáleká/ Bowiem ten iáko złotem ozdobi człowieká. A chytrość [...] *RejZwierc* 240v, 3v, 18, 52, 91v, 104v *marg* (10); *WujJud* 9v, 226v; *RejPosRozpr* c3v; *RejPosWstaw* [1434]v; *WierKróc* B; *ModrzBaz* 66v, 102, 136, 140; *KochOdpr* Bv; *Oczko* 3v, 8v; Zywoł zakonny máło co od Aniołow rozny *SkarŻyw* 13 *marg*, 13, 473; *StryjKron* A; *CzechEp* 229; *GórnRozm* E2; *KochWr* 39; *ZawJeft* 38; W niwecz fię obroćiły ozdoby y ćiáło/ Od człeká łprochniálego/ iełtem rozny máło *GrabowSet* F3; *OrzJan* 93; oto w moy [tj. *lata*] krok práwie Stápa Zima/ ácz w rozney trołzeczkę połtáwie. *RybGęśli* B4; *WujNT* *przedm* 10; *JanNKar* A2v, C4v, D [2 r.], Dv; *PowodPr* 41; *KlonWor* 69.

W przeciwstawieniach: »jeden (14), podobny (5), rowny (2), jedyny, nie inszy, zgodny; zgadzac się (2), jednocic ... rozny« (27): *FalZioł* IV 21c; *KłosAlg* A2v; *GroicPorz* mmv; *RejFig* A4v; *BibRadz* *Gen* 40/5; *RejAp* 110; *GórnDworz* V6; co to iełt miłowác Páná Bogá y bliźniego/ iełli to iedná rzecz iełt/ czyli łą rozne *RejPosWiecz*³ 99; *BiałKat* 316, 330; A ácz mozełz być twarzą álbo vrodá do nich [przodków] podobien/ ále dáleko obyczáie od nich rozne. *RejZwierc* 52; *WujJud* 33; *RejPosWstaw* [1432]v, [1434]v; *StryjWjaz* A3v; gdyż wždy oto [Nowy Zakon] áczłkolwiek łwoy od onego łtárodawnego rozny iełt/ rzećczá [!] łie z nim zgadza *CzechRozm* 98v, 149v, 253v; A ktora

Rzeczpołpolita tey [wyżej opisanej] ieft podobnieyła/ tę zá lepszą ábo zá szczęśliwszą poczytáią: á ktora roznieyła/ tę zá gorzłą. *ModrzBaz* 3v, 103, 105v; *Oczko* 25v; *CzechEp* 227; *RybGęśli* C2v; *WujNT* 84 marg; *JanNKar* Gv; Miedzy błogofławionemi Apoštoły w rowney czci była nieiáka moc różna *SkarKaz* 606b.

W porównaniach (9):

~*Jako comparatum + comparandum* (3): Iáka tedy różność dnia od nocy/ thák różne łą poštěpki Rzymfki Xiężey/ od śpraw y poštěpkow Apoštołfkich *NiemObr* 88, 175; ktora [wiara turecka, żydowska i pogańska] [...] od wálzey [tj. Polaków] ieft/ iáko Niebo od Ziemie różna. *PowodPr* 66.

Jako comparandum (6): *SeklKat* Y3; *KrowObr* 227; *OrzQuin* Pv; Ale ci ludzie/ ktorzy [...] ni o czym innym nie myślą/ iedno żeby ciátu śwemu wcześ wšzytek vczynili/ ták łą różni od cnotliwych/ iáko ieft różna duřzą od ciáła *GórnDworz* Gg3v; Bo gdy proftak śłyfzy o ktorem z onych świątych/ iáko o Sámuelu/ albo o Záchariafzu/ ano go kapłanem zową/ tedy domnima/ że to tacy kapłani byli/ iakowi teraz kapłani Rzymfcy [tj. katolicy]/ gdyż łą różnieyfy niż dzień z nocą. *BudBib* b4; *PowodPr* 40.~

W charakterystycznych połączeniach: różne(-y, -a) bliźnięta, byt, choroby, chwała (2), cnoty, czytanie(-a) (5), dary boże, dusze, dźwięki, farba (barwa) (3), głos(y) (3), gospodarstwo, istota, języki, koniec, krzest, litery, męki w piekle, mni(e)manie (3), moc (2), mowy, nabożeństwo, nacyje, nadzieja (2), narody, natura (7), nauka (3), nazwisko, niezgoda, obrzqdky, obwinienie, obyczaj(e) (zwyczaj) (7), ogony, osoba, plemię, pogrzeb, pokuta, poštěpki (2), potomstwo, powieść, pożytek, prawa, przewisko, przyjaźń, przyrodzenie (3), racyje, reliija, robota, rodzaj (5), rodzice, rozmysły, rozsądek, (wy)rozumienie (zrozumienie) (4), sakramenty, sentencyje, skutek, sława (2), sposob rządzenia, sprawa(-y) (11), stany, strony, synowie, twarz, tytuł, ubior, ufanie, urzędy (2), waga, wiara(-y) (18), wieczerza, wody, wszechmocność, wykład(y) (2), wymawianie, zapłaty (2), zdanie(-a) (4).

Połączenia: »dwojaki różny« (1):Ieft to ziele dwoiakiej ořoby różney *FalZioł* I 111c.

»inny różny« (1): Prawdą iřz [...] prawie świat wšzytek niemiał inney wiáry różney iedno tę/ ktorey Rzymian náuczył Piotr S. y Páweł *SkarJedn* 349.

»každy ... różny« [szyk 6:4] (10): *KromRozm* IM3; *Diar* 41; Káždy w różnym vbiorze/ á w dziwnym birecie *RejWiz* 161v, 20v; *BielKron* 108; *SarnUzn* H4v; widziřz iřz różne łą przyrodzenia w káżdym řtworzeniu ná ziemi *RejZwierc* 2v, 3, 107; *SkarŻyw* 121 marg.

»rozmaity ... różny« (2): Ná ktorey [ziemi] rozmaitych śpraw ludzye mieřzkáią/ Różne śprawy/ náture/ y zwyczajáie máią. *RejWiz* 148; *WujNT* 364.

»różny (...) różny, różno« (4:1): *GliczKsiąż* Ev [2 r.]; *OrzQuin* V3v [2 r.]; *GórnRozm* D2v; ze różne poštěpki, różno máią bydz vwazone *ActReg* 140; kiedy slowo iednáko fie piřze/ á zá różnym téy iřtéy litery wymáwiánim/ różny ma y wykład *JanNKarKoch* D4v.

»różny ... a różny« (2): Różna wiárá Iewy/ á różna Máriey. *RejPos* 273 marg, 165.

»różny na obie stronie« (1): baczymy zich zdania yrzeczy przywodzenia różne na obie stronie wtey sprawie racye *ActReg* 134.

Zwrot: »być od siebie różny« = *postępować niezgodnie ze swoją naturą* (1): áby [dworzanin] záwdy był iednáki/ á we wšzytkich rzeczach/ nie był nigdy od łiebie różny. *GórnDworz* I5.

Wyrażenia: *mat.* »rozne mianowanie« (7): á po mnożeniu przywodz ono rozne mianowanie: na iedno mianowanie więtlże począwłzy od namnieyłżego *KłosAlg* E4, E3v, E4 [3 r.], E4v [2 r.].

»od siebie, sobie, miedzy sobą rozni (rozne)« = *diversae ab invicem PolAnt; dissimilia a. diversi inter se Mącz* [szyk 21:18] (17:12:10): *FalZioł* I 79d; Yáko thedy żywot wyeczny á żywot doczesny myedzy sobą rozni są. Ták [...] *GliczKsiqż* G8, Ev; *KrowObr* 227; A czterzy bełtyie wielkie wychodźły z morza różne od łiebie. *BibRadz Dan* 7/3; Wierzę w Bogá Oycá wřzechmogácego. etc. Y w Iezulá Kryftulá Syná Bożego etc. [...] Wierzę żywot wieczny. Ty rzeczy nie są miedzy sobą rozne *GrzegRóżn* D4; *KochSat* B4v; Maxime *diversi inter se*, Dáleko są od łiebie różni. *Mącz* 487d, 143c, 276d, 379c, 394a; *OrzQuin* K4v, V3v, Y4; *SienLek* Vuuv; *RejPos* 266; *RejPosWiecz*³ 99v; *BiałKat* 316; Rozne to łobie iłcie dwie łądiedzye/ Gdzie łie funnienie s przyrodzeniem zyedzye *RejZwierc* 223, B, B2, 3v, 75v [2 r.], 145v; *WujJud* 130; *CzechRozm* 78v; gdy wątpim o tem/ áby ci iáki łkutek mogli náleść/ ktorzi ták są roznych miedzy sobą vmysłow [*qui sint tanta animorum disparitate*] *ModrzBaz* 114; A dwie [*wiary*] łobie rozne być dobre nie mogą *SkarJedn* 349, 286; *CzechEp* 178, 256; *WujNT Rom* 2/15; *JanNKar* E3, H4; *PowodPr* 41; *SkarKaz* Oooo2c; Przetoż brácie nie rownay lichwiarzá z oraczem: Bo rozni są od łiebie *KlonWor* 79.

Szeregi: »daleki i rozny« [szyk 2:1] (3): iż vřtáwy Boże/ á vřtáwy ludzkie/ ták są dálekie/ y rozne od łiebie/ iá[k]o ielth niebo od ziemie? *KrowObr* 227; *CzechEp* 229; *PowodPr* 40.

»dwojaki i rozny« (1): Przeto vżywamy dwoiákiego y roznego obyczáiu w modleniu. *KuczbKat* 365.

»in(sz)y (a. inakszy) i (a) rozny« [szyk 5:1] (6): *KromRozm III* E4v; *RejPos* 265v; *RejPosRozpr* c3v; Lecz nář ięzyk dáleko ma inřzy á rozny łpołob mowienia od Lacinłkiego *BudBib* cv; *CzechRozm* 173; Bo człowiek podobnego łobie przyiácielá łzuka/ á od różnego y ináklżego niżli on vćieka. *SkarKazSej* 684b.

»rozne, niejednakie« (1): *Distinguuntur inter se caudis*, Różne ogony máyá/ nie yednákie. *Mącz* 416b.

»rozne a (i) niezgodne (a. nie na wszem zgodne)« = *diversa, discrepantia Modrz* (2): *ModrzBaz* 100; iż miedzy wolá Senátorów łententię/ zdánia/ y rozumienia bydź mogą różné/ á nie ná włzem záwždy zgodné *SarnStat* 47.

»rozny i odmienny« (1): Y owłzem w Greckich Kośćielech/ roznym y odmiennym obyczáiem mowienia/ to łłowo [*tj. „ja”*] opułzczone bywa *KuczbKat* 125.

»rozny i odszczepiony« (1): Izáli máłó Reguł álbo zakonow? ieden od drugiego rozny y odłtżepiony *KrowObr* B.

»(nie tylko) rozny i (a, ale, a(l)bo) przeciwny (a. sprzeciwny)« [szyk 14:1] (15): *BartBydż* 43b; *KromRozm I* M4v [2 r.]; *Adamas dissidet cum Magnete lapide*, Máyá różná á przeciwná náturę. *Mącz* 379c; *RejZwierc* 3v; *BielSpr* 66; Luter przywodźi ná te łłowá ósm roznych á przeciwnych wykłádow *WujJud* 33; *WujJudConf* 42v; *CzechRozm* 97v, 138v, 216; Tu niemála niezgodá z tákiey nie tylko rozney/ ále przeciwney o nas powieści *NiemObr* 22, 122, 135; *ReszPrz* 55.

»rozdzielone i rozne« (1): *Rozdzieloneć y rozne cnoty są Wiárá z Miłostíą WujJud* 103.

»rozmaity i rozny« (1): iż nie ieden á tenże łpofob iełt zbáwienia włzech dziattek Bożych/ ále rozmaity y ieden od drugiego rozny. *CzechRozm* 173.

a. *Tautologicznie z rzeczownikiem oznaczającym zmienność* (2) : Rołpomni też łobie ná onego Lázárzá á ná onego bogaczá [...] / iáka lie prętká á rozna odmianá sftálá miedzy nimi *RejPos* 264; Náiááfnieyfzy Miłó(ściwy); Krolu/ w tákowym rozny záburzeniu dał W.K.M. Pan Bog poddáne wierne *WujJudConf* 8.

B. *Porównywanych jest wiele obiektów nieokreślonej ilości, każdy różniący się od pozostałych (użycia pośrednie między znaczn. 1. i 4.)* (183) : Tu lie godzi wiedzieć iż członki w ciele też wnątrzne, rozne łprawy máią. *GlabGad* F; *KromRozm I* H4v; Vrzędy rozne w kołcyele *KromRozm III* G7v marg, G7v [3 r.]; *LubPs* aa4; *GroicPorz* xv; *BibRadz Eccli* 33/11; *Mącz* 330a, 379c; *GórnDworz* S2v; *BielSat* G3v; Rozne Confessie niezgodę odłzcepieńcow okázuią. *WujJud* 13 marg, 140v [2 r.], 235v, L12, L12v, L17, Nn2v; *WujJudConf* 14v, 140v, 207v; co my ięzykiem náłzym mowić możemy/ poczęłá/ dziatkámi záłtąpiłá/ brzemienná zołtáá/ płodem záłtąpiłá/ dziatkámi záłzłá/ dziatkámi chodzi etc. iednę á też rzecz znáčząc/ choć łłow roznych vzywamy. *CzechRozm* 127v, 127, 128v; Iáko łą rozne Rzeczyłpolite. *ModrzBaz* 3, 84v, 92v; *SkarJedn* 250, 273, 318, 373; *SkarŻyw* 538; TÁkiéż Pies [konstelacja] idzie zá nim [gwiazdozbiorem Oriona]/ z różnych gwiazd złożony *KochPhaen* 13; *GórnRozm* B2v; W piekle rozne męki. *WujNT* 43 marg, przedm 4 marg, 5 [3 r.], 10, s. 236 marg, 275 marg, 364 marg, Dddddd; *JanNKar* C3; IZ nie malé vciążenie vbodzy ludzie máią/ którzy z zbożem do tárgu ieżdżą/ prze różne miáry *SarnStat* 282, 49; Bo kiedy ięzykámi różnemi mówili/ Infzy to rozumieli/ iżby lie popili. *SiebRozmysł* K3; *PowodPr* 38; Muzyká z łżeści y ósmi głółow łkładána/ ma w łobie rozne głóły: wyłokie/ niłkie/ mierne. *SkarKazSej* 676b [2 r.]; *SzarzRyt* B4.

W sg (34):FalZioł I 48d; *GlabGad* G4v; Włzakże w łwiętyłm píłmié náwięcyi tego potrzeba/ aby się tym łpofobem zabieżeć mogłó roznému wyrozumięniu rzeczy *MurzOrt* B; *DiarDop* 104; *RejPos* 86v; widzilz różny wyłkład v tych wlyłtkich *BiałKat* 118v; *KuczbKat* 105; *WujJud* 195v marg, 235v marg, Nn2v, Nn3; *WujJudConf* 251v; *CzechRozm* 8; iáko gdy łwiádkowie przyłęgli rozną rzecz v łádu twierdzą. *ModrzBaz* 63; *SkarJedn* 21, 273; *SkarŻyw* 538 marg; *ReszPrz* 54; Bo iáko infza iełt iááność łłóncá/ á infza księżycá/ á infza gwiazd/ [...] ták też będzie łwiętych rozna chwálá w niebie. *WujNT* 364, 391 marg; *SarnStat* 165, 1005. Cf »roznej farby«, »roznył obyczáiem«, »dla roznej przyczyny«.

rozny w co (1): tákże lie zefzli [psi] w kupę ktorých beło wielka niezłiczóna moc w barwe [!] rozny/ to łzáry/ to czárny/ to biáły/ czerwony/ płtrakáty *CzahTr* D3.

rozny czym (1): wynależli [...] rozmaité Reguły/ różné łtroięłm/ łprawá/ łpofóbęłm/ przézwiłkięłm/ i zácnócią *MurzNT* 108v.

rozny w czym (1): łwiętych ludzi cíálá będą rozne w iááności. *KuczbKat* 95 marg.

Z przysłówkiem stopnia (5): *RejWiz* 156v; á tá rozność miáry iełt napółpoliłfza w ludzióch/ á przeto też ich obyczáie/ połstepki/ y żądze bárzo rozne łą. *SienLek* Vuu; A wy łmiećie mowić/ że te Paćierze nie były znáiołe pirwłzemu kołciółowi. [...] A te Paćierze (áčz nieco łą rozne według Dioeciesiey) łtáre Concilia y Oycowie vłtáwili. *WujJud* 187; że do tákięgo vzywánia/ nie wlyłtkich wóđ ciepliczných záłécác możemy poniewáž bywáią dołyc różné *Oczko* 23; *GórnRozm* E2.

W połączeniach szeregowych (4): wżákże ia zániechawłzy ich [uczonych] rozmáitego/ różnego y z łobą niezgodnego wyłłowienia/ [...] ták tobie zgołá odpowiedam *CzechRozm* 260; *ModrzBaz* 57; *Calag* 529a [2 r.].

W przeciwstawieniach: »jeden(że) (14), jednaki (a. jednakowy) (6), zgodny (3); jedność ... rozny« (24): *FalZioł* I 39c; Cżemu ludzie rozney farby oczy miewáią, á nie wżytci iednacie *GlabGad* B4v, H7; ktory [porząddek] ony rozne częłci yedności/ á w yedności záchowywa. *KromRozm III* F7, F6v *marg*; *OrzList* a4; poznaymyż pierwey lud ten/ ktory Polłki vżywa/ iednákowyli iest/ czyli rozny *OrzRozm V* v; *RejZwierc* 67v; *WujJud* 207v; *CzechRozm* 78, 108v; *ModrzBaz* 136; Ceremonie rozne w iedney wierze nie łzkodzą. *SkarJedn* 250 *marg*, 39, 271, D4, d6v; *GórnRozm* E4v; *WujNT* Dddddd, Ddddddv; iż między ták wielą Senatorów łententię/ zdánia y rozumienia bydż mogá różné/ á nie ná włzem závždy zgodné *SarnStat* 46, 51, 116; *SkarKazSej* 673a.

W charakterystycznych połączeniach: *rozne(-y, -a) ceremonije* (14), *chuci, chwała, czytania(-e)* (5), *ćwiczenia, dary* (2), *dekrety, dowcipy, egzekucyja* (2), *farba* (2), *głosy* (2), *gospody, grzechy, gwiazdy, języki, kacerstwa, karanie* (3), *konfessyje, kościoły* (2), *ludzie, męki* (2), *miary, mniemania, msza* (2), *nabożeństwo, natury(-a)* (5), *nauki ludzkie, obrzędy (obrzędk)* (2), *obyczaj(e)* (4), *odpłaty (zapłaty)* (3), *odszczępieństwa, opisanie, owce, położenie, postępek, pożytek(-ki)* (2), *prace, prawa* (5), *przyrodzenie, rozumy, rzeczypospolite, skutki, słowa* (5), *sprawy* (6), *stany, strawność, środki, świadectwa, świętości, urzędy* (3), *wojna, wota, wykłady (wykładanie) (pisma)* (11), *wymowy, wyznanie (wiary)* (2), *wysłowienie, zachowanie postu* (2), *zapłata, zasługi* (3), *żałoba* (2).

Połączenie: »rozny ... rozny, rozność« (24:1): *GlabGad* F6v; *GroicPorz* av, q2v *marg*, nn4v, oo4; Wroznych głowach mułzą być rozne obyczáie. *KochSat* C3; *RejZwierc* A6v, 21v, 22, 30, 60; Ano rozni tłumacze rozny pożytek chwale Bożey czynią *BudBib* b3; *ModrzBaz* 35; *Oczko* 21v; inłze rozmáitych Narodow ięzyki [...] rozne dla rozności gránic wymowy łwoie máią *StryjKron* 95; *GórnRozm* D2v; *ActReg* 7, 110; Oto małz iálny text/ że ludzie przez prace łwe różne/ wezmą też różną zapłátę w niebie *WujNT* 584, *przedm* 5, 1. *Cor* 12 *arg*, *Eph* 4 *arg*; *GrabPospR* L3; *KmitaSpit* C5; *SkarKaz* 313a.

Wyrażenia: »roznej farby (roznych farb), barwy, máłci; [z roznymi farbami]« = *różnokolorowy; diversos colores habens HistAl; discolor Mqcz; versicolor Calep* (4:2:1): *HistAl* M5v; ták zá onym zápátrżaniem łye łtáło/ iż owce rozney bárwy łye rodziły. *GroicPorz* mm2, mmv; *Mqcz* 60c; A proporce roznych farb/ iák łáły łie chwiały. *StryjWjaz* B2v; *Calep* 1115a; żupan kliiowáty: Ná łokciach ná kolánách różney máłci łáty. *KlonWor* 41; [kafle [pieca] z różnymi farbami *LustrWpol* I 82, I 4].

»roznym obyczajem, sposobem« = *inaczej; diverso modo JanStat* [szyk 5:1] (4:2): *KromRozm III* H8v; *OrzList* a4; ktora [niezgodę między prorokami] z dawná rozmáicie á roznim obyczáiem chcieli zgodzić y porównác Doktorowie łwięci. *SarnUzn* B2; Acżkolwiek też pod czás/ tyż łłowá roznym łpofobem mowione bywáią *CzechRozm* 197, 89; *SarnStat* 236; *GrabPospR* M.

»dla roznej przyczyny« (1): *Diversa de causa, Dla różney przyczyny Mqcz* 487d.

»rozni (rozne) sobie, od siebie, miedzy sobą« [szyk 7:4] (6:3:2): Y teraz zá náłłych czálów co kácerłtw roznych iest od łyebye w Nyemcach/ Czechach/ w Szwáycárłkyey ziemi/ w Niderłántyey/

w Angliey *KromRozm III Cv*; *KochSat B4v*; Tendunt in diversum sententiae, Różne łobie łą wyroki á namowy. *Mącz 444a*; *RejPosWiecz*³ 96v; *KuczKat 115 marg*; bo też y ludzie y ich vrzędy/ rozne łą miedzy łobą. *CzechRozm 8*; *SkarJedn 39*; *Phil B3*; Tych [*Niemców*] ięzyk [...] wiele ięzyków łobie różnych Niemickich przeię ma pod łobą, Angielski, Szkotcki, Dunfski, Szwedzki, etc. *JanNKar D, A2v*; *SarnStat *4*; *SkarKazSej 690b*.

Szeregi: »inaksze i rozne« (1): że w káżdym Woiewództwie inákłzé y różné [*wagi*] były *SarnStat 279*.

»rózne, niejednakie« (1): Variant Graecorum exemplaria, Są różne/ ne [*!*] yednákie. *Mącz 475c*.

»rózne i niezgodne« (1): iż Nowy teftáment Láćińfski ftáry dáleko ieft łczyrły/ [...] á niźli włzytkie Graeckie/ ktore łą bárzo rozne y miedzy łobą niezgodne. *WujNT przedm 10*.

»rozne a osobliwe« (1): Hi omnes legibus inter se differunt, Máya różne á ofobliwe práwá. *Mącz 123b*.

»rozne albo podobne« (1): do czego [...] pilne vwázenie mieśc pífmá roznych álbo łobie podobnych potrzebnie należy *WujJudConf 34*.

»(nie tylko) rozne a (i, ale i) przeciwné« (8): abowiem [*sok bluszczowy*] ma mocz w łobie rozną á nieiako przeciwną *FalZioł I 48d*; iłz w człowieku łą mocarki [*tj. afekty*] dziwne/ Nie tilko łobie rozne/ ale i przeciwné. *KochSat B4v*; *RejPosWiecz*³ 96v; á v was [*różnowierców*] łie niedawnych czáłow ták wiele roznych y przeciwnych Kościołow námnożyło *WujJud 116, 33, Nn6*; *ReszPrz 70*; *GórnRozm E2*.

»rozne i rozdzielne« (1): które rzeczy łą od siebie różné y rozdzielné máterią y formą/ té téz y w pífaniu mułzą od siebie rozdzielnie ftánąc *SarnStat *4*.

»rozne a rozliczne« (1): Azáł niełufłzniey wierzyć wykłádom onych ludzi łwiętych Duchá ł. pełnych/ [...] niźli wálzym wártogłowom/ ktorzy ná iednym łowie Bożym ták rozne á rozliczne wykłády łádzą y wielzáią? *WujJud 33*.

»rózne i (a, abo) rozmaite« [*szyk 2:2*] (4): *OpecŻyw 60v*; *CzechRozm 172*; Poiedynkiem tych modlitw vzywác może: bo rozne y rozmaite łą. *LatHar 606 marg*; *WujNT przedm 18*.

2. Będący innego zdania, niezgodny [*w tym: wzajemnie porównywani bez comparandum (34)*]; *diversus Mącz, Modrz; dissentaneus Mącz; discors JanStat (42)* : A ták rozni w łporze byli *BierEz P4v*; *Dissideo, Niezgadzam łie/ yełtem różny. Mącz 379b, 383c; ModrzBaz 100v*; Tym Cię błagam/ ó królowa Bogátého Cypru/ owa Abo różné łercá zgodziłz/ Abo y mnie wyłwobodziłz. *KochFr 97; Calep 6a, 329b*.

Formy comparandum:

~rozny od kogo, od czego (8): A nye tylko yeden od drugyego [*mnich*] rozny yełt/ ále y łam z łobą łye nye zgadza. *KromRozm I H4; KromRozm III D3; Mącz 487d; GórnRozm B2v; Oczko 29v; Doktorowie ł. [...] iednołtáynie łię zgodzili/ kácerzem być włzelákiego człowieká/ kthory od Pána/ y powłzechnego Kościoła náuki y wiáry ieft różny. ReszPrz 32; JanNKar Ev.Cf* »od siebie rozni«.

rozny czemu (1): Ale moiá vprzýmość/ y łtátek był prózny/ A iéy niebáczny vmyłł záváždy memu różny. *KochPieś 26.~*

Formy tertium comparationis, tj. problemu powodującego niezgodę:

~rozni około czego (1): yłz yelzce rofny lzą strony obyę okolo wyłzei piłzanych 50 m. którą Cristoph Smogorzinłki nyebołczykowy nyezolowłkemu byl myal dacz *ZapKościę 1582/27*; [iż ci panowie zdaniem swym są około tego rozni *ListyPol 1547/394*].

rozni o czym (2): Acz o tey Pánłkiey łpráwie iák rozni Prorocy *LubPs gg2*; *OrzQuin Y4 marg.*

rozni w czym [w tym: w tej mierze (1)] (14): *KromRozm I [H3]v*; Acz wtym yelłce [luteranie] rozni od nas/ iż złych á grzełłnych niechcą mieć zá práwe członki kołcyoła *KromRozm III D3, E7v*; yłz my vrzędu połłuzni łłuznego/ ále gdy ij widzimy rozny w łpráwach y w wierze/ niemamy go zá práwy vrząd *BielKron 220v*; *GórnDworz B2v*; *WujJud 194v, 213*; *SkarJedn 37*; *KochWr 21*; *WujNT 649 marg*; Pan Górnicki tu w téy mierze [w sprawie liter c, ć, cz] iełł różny od páná Kochánowłłkiego *JanNKar Ev, E7v*; *SarnStat 117*. Cf »rozni w myłłach«.

Z przysłówkiem stopnia (2): A te totus diversus est, Dáleko rozny yełł od ciebie/ dáleko ynáczey o tym dzierzy niłłi ty *Mącz 487d*; że ci wlyłcy chołł nieco w połłciech byli rozni/ przedię iednołł wiary záchowáli. *WujJud 194v*; Roku [...] iełł dni trzy łłá łzełłdłięłł y pięłł/ godłłin pięłł/ minut pięłłdłięłł y pięłł/ łecund dwanałłcie/ wedle Ptolemeułłá. A wedle Alphonłłá/ dni trzy łłá łzełłdłięłł y pięłł/ godłłin pięłł/ minut czterdłłięłłi dłłiewięłł/ łecund 16: od których Kopernik trołłkę różny *Oczko 29v*.

Wyrażenia: »rozni w myłłach« (1): niebaccie rozniemi wmiłłach *Paprup L3*.

»miedzy sobą, od siebie rozni« [szyk 7:4] (10:1): *ComCrac 14*; Acz y ci łłami [tj. Luter, Melanchton i inni] yelłce myedzy łobą bárzo rozni łą. *KromRozm I G3, [H3]v*; *KromRozm III E7v, G3v*; *Mącz 440d*; *SkarJedn 37, 374*; żebychmy nie tylko w łwietckich ale y w dułłznych rzeczách od łiebie różni byli *KochWr 21*; *WujNT przedm 10*; A iełłiby łłárce między łobą byli różni: tedy Kommıłłsarze wedle łwégo łumniéńia zgadzaiác łłárce wedle łwégo rozłładku [...] gránice łkończą. *SarnStat 840 [idem] 935*.

Szeregi: »niezgodni i (a) rozni« [szyk 2:1] (3): *ComCrac 14*; *SkarJedn 37*; [heretycy] ták łą miedzy łobą rozni y niezgodni/ że práwie nic pewnego z ich przekłładow mieć nie mołłemy. *WujNT przedm 10*.

»rozerwani i rozni« (1): A miánowicie to poprzyłłiac [król ma]/ pokóy połłpolity między rozerwánemi [!] y różniemi ludłłmi w wierze y w nabołłeńłtwie záchowywáć *SarnStat 117*.

a. W funkcji rzeczownika: »rozni« (3) : wıęłłłza część miedzy rozniemi zámyka w káłłdey łpráwie. *SkarJedn 296*.

rozni w czym (1): ze miedzy rozniemi w Wierze Pokoy mabydz zachowan *ActReg 43*.

Szereg: »rozni a sporni« (1): A włłákołł nye ták łye to yednocenye ma rozumyełł/ iłłeby on [sprawca najwyłłszy] záwłłdy rozne á łporne zgáđzác myálł *KromRozm III N4*.

a. Wynikłly z braku zgody i porozumienia (2) : Rzecz rozna niełłpora. *RejRozpr G marg, G*.

3. Osobny, nie ten sam, będący kimś (czymś) innym (dotyczy wyodrębnienia jednostek w zbiorze; odpowiada na pytanie: który?) [w tym: wzajemnie porównywani(-ane) bez comparandum (257)]; *diversus Vulg, PolAnt, Modrz, JanStat*; *alter Vulg, Cn*; *alius Modrz, Cn*; *distinctus, multus, varius Modrz*; *plurimus JanStat*; *alienigenus Cn (264)* : *BierEz F2v*; [Wołłga] wpada w morze Euxinum dwadziefcia y pięłł drogami rozniemi [viginti quinque hostiis seu fluminibus]. *MiechGlab 26, 64*; *RejRozpr I3v*; Bo rozniemi yęzyki/ iakos zatrączacie *RejJóz M8v, M3*; *SeklKat L2*; Item zeznal ze [...] na seymye

vrznal pyącz Knaphloff lyudzyom rozny *LibMal* 1552/169v; A im wyętfie zgrómádenye/ tym wyęcey vrzędnikow/ y roznych vrzędow w nim być muśi *KromRozm III* F8, E3v, F7v, Hv; *Diar* 81; *GroicPorz* av, oov; Bo [Bóg] dał moc Słońcu/ Gwiazdom/ y rozny *Płánetom RejWiz* 114v, A6v, 25, 56, 63v, 138v, 168; *Leop Esth* 1/22; *UstPraw* K3; *RejZwierz* 109; w szácie z roznych rzeczy fprawionej nie chodź. *BibRadz Lev* 19/19, I 68d marg, *Dan* 3/29, 31, 7/14; *BielKron* 336; Otoż tu małż trzech roznych wiecznych y żywiących [tj. *Boga Ojca, Boga Słowo i Ducha św.*] *GrzegRóżn* N2; Paronomasia, Latine agnominatio, Przysłowienie/ gdy różne słowá yákoby yednáko brzmią. *Mącz* 281a, 159a; *OrzQuin* B3; *Prot* Cv; *SarnUzn* F; *LeovPrzep* D4v; *SienLek* 201v; *GórnDworz* D4, E, Ii3; iż napirwey Duch Boży fwiát będzie karał [...]. Pátrzayże iż Pan mowi [...] wżytek fwiát/ á nie z ofobná rozne ludzi. *RejPos* 129v, 259v; *KuczKat* 150; APOPHTEGMATA poćiwe ná ofoby rozne. *RejZwierc* B3v, 3 [2 r.], 23v, 36v, 94, 141, 233v; *WujJud* 194v; *BudNT* b2v; *StryjWjaz* A3v; Ktorzy ácz ták fą ieden od drugiego oddzielni/ wżákże nie fą rozni/ áni też trzy Bogowie/ ále tylko/ ieden. *CzechRozm* 19v, 64v, 137v, 152v; iedni fię vbieráią po Niemiecku/ drudzy po Włofku/ drudzy po Turecku: nieináczej/ iedno iákoby fię ná roznych/ á od siebie bárzo dálekich częściách swiátá porodźili. *ModrzBaz* 51; A iżbych tego iásniey dowiodł com powiedział/ tedy to iefzcze w roznych wiekoch/ ofobách/ ftaniech/ y w roznych rzeczách okázác trzebá. *ModrzBaz* 9v, 4v, 25v, 72v, 74, 75v, 106v, 114; iż choroby fą rozmáyté/ á wróżnych częściách ciála pořádzóné *Oczko* 12, 2; A ich naród [...] Po różnych káciéch swiátá miał być roftrzelány. *KochPs* 161, 81; bo [Kiejstut] y z więzienia Niemieckiego trzy kroć poimány w roznych bitwach/ trzy kroć fortelem vředł *StryjKron* 467, 31, 135, 256, 270, 390, 395, 642; Tenże Páweł pił z Rzymu killká líftow do roznych zborow *NiemObr* 51, 55, 142, 178, 530; który od Tybrowéy wody Szedleś/ Fránczyfzku/ przez różné narody *KochFr* 88; *ReszPrz* 3, 16 [2 r.], 20 [2 r.], 38, 43; Do tych [chorych] opátrowánia różne mieyfćá fą pořátanowione *ReszHoz* 120, 127, 134; *ArtKanc* H4v, I6v; *GórnRozm* Ev, H2v; Pořlowie ziemfci zroznich Woiewodztw ofwiattzali fie ze fie im bez prawie dzialo *PaprUp* Iv, K3v; *ZawJeft* 37; zołnierzow służba wychodzi roznych czasow iednym zadwie niedzieli adrugym za cztery a Piechocie zakillkadni. *ActReg* 51, 3v, 4v, 74, 134; *GostGosp* 154; *GórnTroas* 56; *GrabowSet* T4v; Piřmo ś. ná roznych mieścách te cztery [grzechy] wřpomina *LatHar* +++2, 75; Bo *Principes sacerdotum, summi sacerdotes, pontifices* [...], áby kto nie mniemał żeby rozni byli: [...] przeto ie też wřzędy iednym řłowem Arcykáplany zowię *WujNT przedm* 22, *przedm* 5, s. 299, 386, 515; *JanNKar* D2; *SarnStat* 51, 116, 117, 196, 680 (9); *SiebRozmyśl* K4; á w fámymch Iflanćiech [...] fą więcey niż pięćiorákíe włoki/ wedłuk roznych powiátow *GrabPospR* L3, L3, M3v, Nv; *KmitaSpit* A4, B; [Jeroboam] dopuścił y forytował chwałę roznych Bogow. *PowodPr* 40; *SkarKaz* 40a, 117a, 119a [2 r.], Oooob; A wřzytkie ták *perceptorum* iáko y *expenforum* rekognicye y kwity/ niechayby do ksiąg řkárbowych [...] pořádnie rozno rozne wpiřowali. *VotSzl* E; Gdy podrořł, [...] Słálem go do roznych źiem *CiekPotr* 11, 66; O czym w roznych Chroynikách to więc częřto ćczemy. *CzahTr* F3v, A3v; *GosřCast* 3, 66; *SkarKazSej* 676b.

W sg (7): *KromRozm II* n4; *GroicPorz* k4; Pan Kryřtus przypowieřć o rozny *ná*řieniu wykłáda *Leop Luc* 8 arg, *Lev* 19/19; które [miejsce] [...] zboża różného bárzo dobry á nieomyřny vrodzay do

ręku ludzióm podáie *Oczko* 9v; *KochCz* B; pátrzcíe iáko wiele: Infzych tákże pomárło/ zá wieku náfzego/ Ták z Krolow iáko Kxiążąt/ y ftanu różnego *KořakCath* C2v.

rozny od kogo, od czego (7): Bo yednák wzrok á rozum oboye przypadek yeft/ ácz rozny yeden od drugyego *KromRozm II* r2; *GrzegRóżn* Kv, Nv; Až przydzye on Pánfki dzyeń [...]/ Gdy [Bóg] będye raczył [...] kákol od pńzenice w rozne fnopki więzác *RejPos* 357v; *CzechEp* 146, 218; Bo nie czyniá Chriřtuřá/ infzym ábo drugim Bogiem/ od Bořtwá Oycowřkiego różnym *WujNT* 828.

Formy tertium comparationis:

~rozni czym (2): Thu mamy oznaymieníe trzech perřon/ á wřzákož nie rozumíey tákie býć oddzieleníe/ y nierozumíey žeby dla tego mieli býć od řiebie rozni/ íže řá mieyřcem rozni. *SarnUzn* E8; iáko byli/ Abráhám/ Izáák/ Iakób: křórzy/ ácz trzey różni byli/ y bytnořćiá/ y káždy řwá ofobá: przedřię íedney/ to íeřt/ człowíeczey náture byli *BiařKat* 111; *CzechEp* 144.

rozni w czym (1): *RejAp* 182v cf *W przeciwřtawíeníu*.~

Porównywane obiekty wyrażone są połączeniem współrzędnym (4): Tež iáko diabli y ludzye ná rozne řtany řá rozdzyelení. *RejWiz* A7v; Iáko cnotá z rozumem y fortuná roznení gořćíncy chodžá. *RejZwierc* A5v, 21v, 22.

Z przysłówkiem stopnia (4): Powiedz mi? Íeřli to íedná rzetz/ wíará/ obíetnicá/ y řlub? muřřfz odpowíedzjeć/ íž řá rzetzy rozne dáleko od řiebie. *KrowObr* 142; *RejZwierc* 22, 23; A choć [řw. *Ansgar, řw. Zygfryd, řw. Palladiusz i řw. Patryk*] bárzo różnych řat żyli/ przedřię íednáko záwřze trzymáli y wćzyli. *ReszPrz* 15.

W przeciwřtawíeníu: »rozny ... nierozdzielný a jedyny, tenže« (2): ři křorzykřolwiek wyznawáíá Oycá řyná y Duchá řwíętego Boga ácz w perřonách troiákich różnego/ ále w Bořtwíe nie rozdzielnego á íedínego. *RejAp* 182v; *KochCz* B.

W charakterystycznych połączeniach: *rozne(-y, -a) banie* (2), *bestyje, bitwy, Bog(owie)* (4), *chrojnikí, czasy* (8), *częřći (ciářa)* (2), *domy, drogi* (2), *fary, głowy* (4), *gořćínce, grunty, hufce, języki* (9), *kąty (řwiata)* (2), *kořćiořy, krainy* (6), *kraje* (2), *krolestwa, krolowíe, księgi* (2), *řasy, řata, řudzie* (11), *miejsca* (33), *mířtrzowíe, mowy, muzykowie, nacyje, narody* (16), *nasíeníe, natury, obyczáj, osoby, owczarníe, panowíe* (2), *pańřtwa, persona(-y)* (5), *pířma, pńanety* (2), *potrawy, powíaty* (2), *řrawa, prowíncyje, przyrodzenia, rodzaj(e)* (2), *řzczepořpolítá, řřowa, řpосоby, řprawy* (3), *řřłakí, řwarze, urzędncy, urzędý* (2), *wíekí, wojewodztwa* (2), *zborý, zbože, ziořa* (2), *ziemie* (7), *žony*.

Połączenia: »jeden(že) (a. jednaki) ... rozne« [řzyk 17:12] (29): *KromRozm III* I2v; íž [přzez *mařzeńřtowo*] dńá domy/ to íeřt dńá rozne rodzáie/ w íedno przyiáćielřtowo [...] řye řchodžá *GroicPorz* gg4; *KrowObr* 142; *RejZwierc* 85, *GrzegRóżn* E2; *OrzQuin* K4v; *SarnUzn* E7v; *RejAp* 197; *BiařKat* 111 [2 r.]; y onegořz tho Aniořá íednegořz býć powíedáíá: choć řie częřřto ná roznych mieyřćách pokázowář *CzechRozm* 41, 95v; íeřliže íední máíá býć/ czyli rozni/ křorzyby řpřawy/ ták řwoich obywátelow/ iáko tež przychodníow y cudzořiemcow řáđžili? *ModřBaz* 89v, 75; *Oczko* 8; *SkarŽyw* 206, 537; *ReszPrz* 28; *WujNT* 699; *GostGosp* 166; řá tedy w íednym bořtwíe dńe różne perřony. *WujNT* 305, 483; křóřé [řřowa] ářbo íednákié będác, różná rzecz káždé z nich znáczyřo: ářbo tež [...] *JanNKar* C3, Av; Íž íuž Koroná Polřka y Wíelkié Křięřtowo Litewřkie íeřt íedno nierozdzielné y

nieróżné ciało/ á také nieróżna ále iedná ípólna Rzeczpołpolita *SarnStat* 1020 [*idem* [*HerburtStat*]], 111; *PowodPr* 39; *SkarKaz* 484a, 516a; [*HerburtStat* 688 (*Linde*)].

»rozne ... rozne ... (rozne)« (26): a thełz banye rozne gdzie ífol byerzą przetho rozne gołzczincze *MetrKor* 57/117, 37/3v, 59/276; w roznych też potrawach rozna íełt natura *GlabGad* F6; *GroicPorz* av; *KromRozm III* F7; *KochSat* C3; *RejZwierc* 30, 107, Bbb2v; Bo choć [*doktorowie chrześcijańscy*] roznych czałow y dáleko ná roznych mieścách od siebie byli/ przedsię Duch S. [...] íprawę íwá w ich piłmach pokazał *WujJud* 35v; *BudBib* b3; *ModrzBaz* 4v, 100v; Lotwá/ Litwá y Zmodź roznych ięzykow różne y rozmáite słowá w mowie íwoiey iáko íłyłzimy máią. *StryjKron* 31; rozne głófy miedzy roznyimi narody íłyhác było *StryjKron* 390, 115, 457; *CzechEp* 262; *ActReg* 110; IZ też Práwem połpolitym różnym wrzędóm/ różné íprawy íą przypifáné *SarnStat* 146, 111, 146, 328; *KmitaSpit* C5; Abram [...] miał z roznych żon/ dwu roznych íynow/ iednego z Agár niewolnice/ Izmáelá/ drugiego z wolney Sary Izááká. *PowodPr* 13.

Wyrażenia: »inne (a. insze) rozne« (2): Obiecuie Litewłkie Ksíełtstwo, Prufsy, y inné różné do iedności przywiézć. *SarnStat* 110; *SkarKaz* 119a.

»od siebie rozni (rozne)« [*szyk* 5:4] (9): *KrowObr* 142; Wilzińłki Diedołzycki/ iedney byli mátki/ Choć w oyczyznie od siebie/ rozne mieli tátki. *RejZwierc* 85; *SarnUzn* E8; Ták vczy Gribaldus trzech z ołobná/ Oycá/ Syná/ y Duchá Swiętego łącząc nie ínzym ípołobem: iedno iáko troie ludźi od siebie różnych: gdy káždy z nich ma ołobná íłność/ áłbo bytność íwá *BiałKat* 110v, 111; *RejZwierc* 22, 23; *CzechEp* 144; *NiemObr* 137.

Szeregi: »iny a rozny« (1): Nie dopuścíz bydlęciu twemu/ áby íe íchodziło z bydlęciem inego/ á roznego rodzáiu [*alterius generis*] *Leop Lev* 19/19.

»rozny a niepodobny« (1): W tych tedy trzech perłonách/ poniewáz niegodzi íe ábyfmy co roznego á onym niepodobnego myślic mieli/ tedy [...] *KuczbKat* 15.

»rozni a niezgodni« (1): gdyż íłtność nie íełt Troiłta/ áni Oćiec íełt Troiáki ani Syn íego/ A przetoż rozni á nie zgodni to íą Bogowie ich według ich zdánia. *GrzegRóżn* Dv.

»rozny i (a) osobny (a. osobliwy)« (2): *KromRozm II* n4; iáko Czechowie/ Ruś/ Bulgárowie/ Serbi/ áłbo Sorabi/ ták y Słowacy/ ácz tegóz ięzyká/ ále różny y ołobny naród był *KochCz* B.

»rozni i przeciwni« (1): Coż było po thych wykręćiech/ ták od iednego Bogá Oycá/ do tych roznych Bogow y íobie przeciwnych/ [...] *GrzegRóżn* E2.

»rozny i (roz)dzielny« (2): Íełzce do tych [*Osób Boskich*] chćiał przydác podobno tákiego/ Coby iednym będąc tych trzech zámykał w íobie/ A roznym y dzielnym był od nich w íwey ołobie *GrzegRóżn* Nv; *SkarJedn* 305.

»rozni a rozgraniczeni« (1): ten to wyłzłzey námienióny Kácérz powiádał być/ kładąc trzy Bogi/ iáko troie ludźi od siebie różné y rozgraniczoné *BiałKat* 111.

»rozne a rozliczne« (2): *RejWiz* A4; gdyż íą rozne á rozliczne ítany tego to narodu ludzkiego. *RejPos* 344v.

α. *W funkcji rzeczownika:* »rozni« = *niektórzy, niektóre osoby* (16) : Ale y wyłzłzey zgániłem rozność karánia zá tenże wyłtepek od roznych vczyniony. *ModrzBaz* 80, 70v, 81.

rozni z kogo (pl) (1): drugie gniew mdli: niektóre pychą łamie wątli: ná oštátek rozne znich to te to owe wzrúfzenia gwałtem poprzeki vnořzą. *ModrzBaz* 67.

Połączenia: »jeden ... rozni« (1): iż opisuią wżywania wód rozmaíte/ nieiednému wżyftkié/ ále różném różné/ łłużyc mogą *Oczko* 21v.

»rozni (...) roznie, rozmaicie« [*szyk 10:2*] (*11:1*): *RejWiz* 96v; Rozmaície słowo Hebrejkie rozni tłumaczą. *BudBib* I 16b *marg*; *BiałKaz* D3; *BudNT* Hhv; *ModrzBaz* 68v; *Oczko* 21v; Roznym bywaią dáne rozne dáry Duchá S. *WujNT* 1. *Cor* 12 *arg*, *Eph* 4 *arg*; o Mężobóystwie szlácheckim przygodnym/ które od różnych różnie bywa powiedano *SarnStat* 933, 604, 659, 918.

4. *Liczne i różnorodne, rozmaite; diversus PolAnt, Modrz, JanStat; varius Modrz, Vulg; dissonus Mqcz; alius, contrarius, multus Modrz (313)*: Było też w tym mieście [...] gořpod rozlicznych dofyčz/ ij gořpodarzow różnych obyczaiow *ForCnR* A2v; *FalZioł* I 64a; *GlabGad* B5; *BierRozm* 8; 11; panstvu yego řzkodi wyełkie czynią [*poddani pograniczni*] [...] y rozni the trudnočzy poddanim przyacziela naschego k. polřkiego zadawayą *LibLeg* 11/19v; *RejPs* 218; *ComCrac* 12v; *RejRozpr* K4; *SeklKat* M2; *RejKup* cc2v; *KromRozm I* M3; *KromRozm II* k2; *KromRozm III* F7; Ano w ludzyech rozne obyczáie/ Ieden chwali á drugi náłáye/ Niektorzy řie w czytániu kocháią/ A drudzy to zá przymowki máią *BielKom* Av, Av, Bv; iż wszyciek roztyrk a niezgoda wnétrzna urosła z różności nauk i z różnych zwłaszczá nowych pism. *Diar* 51, 94; O rozmaítey řmierci roznych Złoczyńcow. *GroicPorz* ii3v, i, hh, oo4, oo4v; Przekłádař trudnoč y kořzt żony wychowánia/ A o roznych przypadkoch rozliczne řtáránia. *RejWiz* 58; Więc około w kláteczkach rozni ptacy wifzą [...]. Irowie/ Czyżykowie/ Ziábki/ y Szczygłowie *RejWiz* 103, kt, A4, 3 [2 r.], 11 [2 r.], 103v (16); *Leop* YY4v; A thu yuž idą rozne przypadki řwiata tego. *RejZwierz* 108, 105; Gdy řzczedł rod Lechow/ Rycerřcy ludzie vczynili řyem w Gnieźnie/ po roznych rozmowách wybráli dwánařcie Woiewod ku řpráwie rzecży pořpolitey *BielKron* 340, 198, 217, 334, 398, 466; *GrzegRóżn* E2; *KwiatKsiąž* kv; *OrzQuin* K4v; *Prot* Ev; *SienLek* 28v, 29; A w tym trudno podác náukę kthorą/ dla roznych rzecży/ roznych trefunkow/ ktore w řyciu przypadáią: ktemu iż káždy człowiek inákřzy iefth *GórnDworz* K5, L7; *RejPos* 118v, 170v *marg*, 229v, 248v *marg*, 330; *BiałKat* 301; A iáko iuž wiefz y widziř iż rozne řá przyrodzenia w káždym řtworzeniu ná ziemi/ tákże też tám [*w niebie*] řá wierz mi dziwnie roznieyřze *RejZwierc* 3; PAttrže zářię ná křtałty ná rozne vbiory/ Ná wymyřły rozliczne á ná dziwne wzory. *RejZwierc* 243v, A6v, 8v, 12v, 16, 17 (17); *BielSpr* 75v; *WujJud* 15, 116; že y miedzy onemi řtáremi Biřkupy řkoro po Apořtolech bywály rozne około cžáłow y Ceremoniy zwyczáie *WujJudConf* 140v, 193v; *BudBib* b3; Od proporcow řie roznych řłonce odmieniáło. *StryjWjaz* B2, Bv, B3v; *CzechRozm* 108v, 205; *PapřPan* A2; A poniewař Rzeczřpořpolita iefth z roznych ludži ktore w řobie ma zebrána/ to iefth/ z vbogich/ z bogátych s řláchty z Mieřczán/ y z inych řtanow/ tedyč też [...] *ModrzBaz* 19, 9v, 30v, 58v, 69, 124; iuž niezliczeni męczennicy oboiey plci/ y roznych lat/ [...] wřzytki náięzdy báłwochwáľkie przełomili *SkarJedn* 389, 35, 41; *KochDryas* A2v; á kto niedoznał/ že y v nas po wielu mieyřc/ wód thák różnych dofyč? *Oczko* 4, 2 [2 r.], 4, 8, 9v, 12 (11); [...] dáiąc im [*Bóg ptakom*] mieřá řmaczne y dziwne rozne řmákámi ku potrzebie y řywności cžłeká. *Skarřyw* 259, 33, 259, 544; Greki *Argolicos, Danaos, Dorios, Peláfgos, Archiuos, Argyuos, Myrmidones* [...] roznymi przezwiřkami názywano. *StryjKron* 46, 115, 255, 457, 567 [2 r.], 592 (10); *CzechEp* 258; Macř pan řristus w piřmie řwięty m rozne tytuły

NiemObr 43, 142, 159; mądrze to Bóg íprawił/ Kiedy ludzi różnemi íprawami zábawił. *KochMarsz* 154, 154; *KochPhaen* 4, 20; *WerKaz* 275; *PudłFr* 39; *BielRozm* 5; *GórnRozm* Fv [2 r.]; *KmitaPsal* Av; *KochWr* 21; *ZawJeft* 19; Różne były Panow wtym *Sententiae ActReg* 60, 7, 9, 20, 98, 102, 110 [2 r.], 141; *Calep* [834]a; Tákże też kędy ośiádłość niemála/ á rozne íe roboty tráfią/ do kázdey roboty ma bydz Przyftaw. *GostGosp* 108, 82, 142; *GostGospSieb* +3v [2 r.], +4; Różnych twych dárow/ liczbá niefkończona/ Mnie [...] Powolnym tobie/ rzadko wczyniła *GrabowSet* O4v, B4, Ev, E2v, H4v, I3, N, O; *RybGęśli* D2v; Acz włyżcy ludzie pobożni rozmáite prześládowanie ćierpią: wżákże nie włyżcy prześládowanie ćierpiący íą święci (*marg*) Prześládowanie ćierpiący różni. (-) *WujNT* 740, *przedm* 16, s. 32, *Rom* 12/6, s. 577 *marg*, 1.*Cor* 11 *arg* (11); Wielkie bezprávia/ y gwałty różne odnośzą do nas częłtými íkargámi Krákowfkiego miáłtá obywátele *SarnStat* 504, 566, 669, 961, 978; íż [*robotni ludzie*] dofyć íuż íą podaczkámi roznyimi wyciągnieni *GrabPospR* Mv, L3, L3v, L4v, M; *KlonKr* D2v [2 r.]; *KmitaSpit* C5v; *PowodPr* 5, 73; *SkarKaz* 40a; więc [*pieniądze wynoszone bywają*] y do ínfzych Pańftw zá rozne y máło potrzebne nam towáry *VotSzl* D2v; *CiekPotr*)(3v; *CzahTr* A4v, D4v; *GostCast* 9, 10, 14, 20, 22 (8); Kupę różnych kámieni názbieráią: to wielkie/ to máłe/ to okrągłe/ to gránífte/ to długie *SkarKazSej* 676a, 684b; *KlonFlis* H2; *SapEpit* A3v; *SzarzRyt* D.

W sg (43): Tho yesth [*nie spalił*] zboza rozneho rodzajv Tho yesth zytha yáčzmyenyv owschv grochv prosscha Thatharky *ZapWar* 1531 nr 2540; *RejRozpr* K4; *BielKom* 7; *GroicPorz* h; Tey Regule/ dziewiáty Benedykt Papieřz/ białe kápice przydał/ ábowiem przedtym wroznyim odzieniu chodzili. *KrowObr* 134; *BibRadz* Mar 8 *arg*; gdy było z obu ítron wiele rozney mowy/ Sędziowie álbo íednacze powiedzieli/ yż [...] *BielKron* 218v, 335v; *Mącz* 402b; Pan człowieká nie thylko rozną fwiátłofcią/ ále y rozumem oświećić raczył. *RejPos* 337v *marg*, 229v, 337 [2 r.]; *RejZwierc* A6v, 2v, 22, 60 [2 r.]; Niemařz íiac winnice twey roznyim náíenim *BudBib* Deut 22/9; *StryjWjaz* B4; *ModrzBaz* 104v; *Oczko* 2, [43], [43]v; *SkarŻyw* 259; Sigmunt Rot [...] Przywiodł Swidrigáýłowi ná pomoc lud wielki/ [...] y ítrzelby rozney rířtunk wízelki. *StryjKron* 582; Wolność rozneho wierzenia záwždy pod Krolmi Polskimi bywála. *CzechEp* 12 *marg*; *NiemObr* 141; w Człowieczem ćiele íą rozney dořtoynoćci członki *GórnRozm* L3v; *Calep* [723]b; *GostGosp* 170; *GostGospSieb* +3v; obfitość wżego Przenieśie liczbę kwiatow/ y liścia rozneho. *GrabowSet* K4, B; *GrabPospR* Kv, M4 [2 r.]; *CzahTr* D4v, E; *PaxLiz* Cv; Íuż y tráby pod niebo dźwięk rozny puřczáią. *SapEpit* B3; ZŁODZIEIE [...] rozneho íą y cí Cechu *KlonWor* 5; *SzarzRyt* Cv.

Powtórzenie: »rozne a rozne« (1): Acz rozne á rozne fráfunki ná ten čás muřzą ruřzác kázdego *RejPos* 355.

W charakterystycznych połączeniach: rozna(-e, -y) armata, armatura (2), błędy, bogowie (3), burdy, cech, chęć (chuci) (3), choroby, ciała, cnoty (2), członki, dary (4), dostojność, drzewa, dźwięk, efekt, farby (barwy) (4), figle, fortele (2), frasunki, gaje, głosy (5), godności, gospodarstwa, grzechy, gwałty (2), igrzyska, język, kamienie, kaznodzieje, kłopoty, konfessyje, konstytucyje, korzonki, kraje, krolestwa, kruszce, kstałty (2), lata, listy, liście, ludzie (lud) (4), majętności, materyja, miary(-a) (3), mniemanie(-a) (2), moc(e) (2), mowa, myśli (2), nadzieje, nasienie, nauki (3), nazwiska, obyczaje (zwyczaj) (18), odszczepieństwa, omywania, opinije (2), pisania, pisma (2), piszczałki, płaty, płci, poczty, pokusy, potrzeby, powietrza, pozwy, pożytki, prawa (5), proporce, przezwiska (2), przygody,

przyjaźnie, przypadki (7), przypadłości, przyrodzenia (6), przysmaki, ptacy, roboty, rodzaje (2), różnice, rozterki, rozumy, ryby, sądy, sekty (3), sentencje (3), słowa (2), sposoby (2), sprawy(-a) (8), stany (4), statki, statuty, sztuki, śmierć, świata początki, towary, trefunki, trwogi, tytuły, ubiory, uczynki, urzędy (2), używanie, wiary (10), wiatry, więźniowie, wilgotności, wody, wota (6), wykłady (2), wymiary, wymysły, zabawki (zabawy) (3), zachowanie, zakony, zamysły, zbory, zbroje, zdania, zioła, złoczyńcy (3), zwierzęta, żywoty.

Połączenia: »jeden (a. jednaki) ... rozne« [szyk 6:5] (11): A nierzakę myędzy roznyimi fektámi/ ále y myędzy yedneyífie fekty ludźmi á wodzmi to fye náyduye. *KromRozm III* C2, G3v; iż z iednego ięzyká wyele fie ich vrodziło roznych *Górndworz* F4v, I5v; *RejZwierc* 89; iż ci ktorzi w iedney Rzeczyóspolitey mieřzkáią/ á ktorzi iednemu Pánu pořlufzni řą/ roznych praw vżywáią. *ModrzBaz* 100, 19; *SkarJedn* 203; Wřzákże w tym iednym żywoćie řą rozne řtopnie chwały *WujNT* 84; *SkarKaz* 549b; *SkarKazSej* 674a.

»rozne ... rozne ... (rozne)« (16): Karánie Herethykwow rozne wedle roznych praw. *GroicPorz* 004; BO áćz ludzie rozni roznych piřm y roznych náuk řwiáth peřen rozřypáli/ ále [...] *RejZwierc* 8v, 16, 20, 60, 107, Bbb2v; *ModrzBaz* 35, 68v; *Oczko* 2; rozne głofy miedzy roznyimi narody řlyćhác było *StryjKron* 390; *ReszPrz* 16; Bo rozne obyczáie máią rozne Pány. *WisznTr* 5; *PudřFr* 48; *ActReg* 7; *GostGospSieb* +3v.

Wyrażenia: »rozne insze« (1): iż áćzkolwiek řą rozne infze zwierzchowne řpořoby zbáwienia: iedák řam ieden Iezus Chriftus iefł wřřřtkim drogą do niego *CzechRozm* 174.

»z roznych przyczyn« (3): *SienLek* 142; *Oczko* 25v; Nie trzebá fie dźiwowác/ tedy/ w ludzkim řtanie/ řř řráfunki/ kłopoty/ przychodzą więc tanie. Z roznych przyczyn *KolakCath* C3v.

»wiele (i) roznych« [szyk 11:1] (12): *Górndworz* F4v; nie baczę dla czego ták wiele roznych Confefsiy potrzebá. *WujJud* 13, 75, 126; *CzechRozm* 181; bo kto od iednego práwego Bogá/ y wiary iedney iego odfłapi/ wnet nie ná iednego/ ále wielu roznych Bogow y wiar tráfia. *SkarŻyw* 490; Ze iuř ták wiele tych řtátutów różnych y Conřtituciy nárořło *SarnStat* *7v, 128; W niebie zgotowano/ práwi/ wiele y różnych mieřkánia *SkarKaz* 549b, 549b [2 r.]; *CzahTr* D3.

Szeregi: »rozliczne a (i) rozne« (2): gdy fie o nim [*Chrystusie*] rozliczne á rozne głofy rořchodziły/ pytáiąc fie o nim ktoby był *RejPos* 299; *BiałKat* 366.

»rozne i rozmaite« [szyk 3:2] (5): porownáią řię zwierzchni y zacni z niřřzemi/ á w rozmáitych y roznych rzeczách [*in rerum varietate*] okażą řię iednákie řercá y vmysły wřřřtkich řtanow *ModrzBaz* 19; Empedocles zás/ Epicurus/ Democritus/ Diogenes/ Libertus/ Zeno/ Pitagoras Samius/ Anaximenes/ Hierocles/ y inřzy Greccy [...] wartogłowowie rozne y rozmaíte řwiátá początki kłádli. *StryjKron* 1, 31, 145; *OrzJan* 65; *SkarKaz* 549b.

5. *Odległy, niestykający się* (8) : Rozne mieřkánie/ przychodzi w nieznánie. *BierEz* O3; Disto, Yeřtem dáleko/ yeřtem różny. *Mqcz* 419a, 235a; á mé řłowá prózné/ Roznióřł wiátr ná morzá różné. *KochPs* 123 [*podobnie*] *KochPam* 87; O mnie Mořkwá/ y będą wiedzíć Tátárowie/ Y różného mieřkánicy řwiátá Anglikowie *KochPieř* 55; *Calep* 334b.

[Wyrażenie przyimkowe: »po różnu« = *osobno, w rozproszeniu*: że ledwie w piątej części miasta ludzie mieszkają, i to po różnu *RadzPodróż* 187; Zanim wżycy poroznu/ ná koniech hárcuią *RymszaDeket* 71.]

a. *Tautologicznie z rzeczownikiem oznaczającym rozproszenie (1)*: Disparilitas – Roznę rozrzucenię. *Calep* 331a.

6. *W funkcji rzeczownika: »rozne« = pojęcie oderwane (1)*: Abstractum – Odłączone, Oddzielone, Rozne. Odięk [*lege*: Odjęte (?)]. [...] Definitur vero a Dialecticis hoc modo, Abstractum est, quod significat formam aliquam, cum exclusione subiecti: ut albedo [= *białość*] *Calep* 9b.

7. *W przeciwnych kierunkach (3)*: za każdą nogę Záprężono po koniu/ gnano w różną drogę. Rozłzárpano ná dwoie bezecnego kupcá *KlonWor* 32.

W przén (2): gdyż niezgodá nic do kupy nie niešie/ ále wżytko rośprałza/ y różnemi wiátry roznoši. *SkarKazSej* 673a, 673a.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (6)*: Diaphorus, Latine differens, Różny/ Rodzielny [!]. *Mącz* 84d, 379c, 487d; Quotuplex interrogativum, significans quot generum, quot specierum, vel quot modorum – Iako rozni, rozdzielny? *Calep* [891]b, 335b.

Z przysłówkiem stopnia (1): Diversissimus – Barzorozni. *Calep* 335b.

*** *Dubia (3)*: Sexus, Maris et foemine discrimen – Rodzai rozni miedziałm czema [!] łamiczą. *Calep* 976b.

Może: Zły (?) (2): Będzie Kátolik chciał dawney religiey łwey ochraniáć/ Zaydzie co rozneho/ iż nie Kátoliká obrázi [...] áli Pan Ewangelicki brát/ co mię bárzies niż przedtym miłowác miał/ o zdrowie/ máiętność/ y poćiwość mię poćiągnie. *PowodPr* 45.

Wyrażenie przyimkowe: »za różnym« = źle (?) (1): [*bogaci*] Nier[za]dną ciem wolą mają/ Za różnym jej pożywają *BierRozm* 12.

Synonimy: 1. inakszy, inszy, iny, rozdzielny, rozmaity; B. odmienny, rozliczny.

Cf NIEROZNY, [PO ROZNI], [ROZNOCZEŚNY], ROZNOFARBNY, ROZNOGŁOSY, ROZNOGŁOŚNY, [ROZNOKWITŁY], ROZNOPLOTNY, [ROZNOPŁODNY], ROZNOPLYNNY, ROZNORYMY, ROZNOSTROJNY, ROZNOWIERNIK, ROZNOZIARNY

KW, (LWil)